

Riktlinjer för inrättande av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Dessa riktlinjer har fastställts av rektor 2017-12-18
och träder i kraft samma datum

Dnr HS 2017/789

Innehållsförteckning

Inledning	2
Allmänt om utbildning	2
Process för inrättande	2
Ansökans struktur	2
Allmänna förutsättningar	4
Namn på utbildningsprogram	4
Kortfattad beskrivning, motiv och relevans	4
Konkurrentanalys	5
Rekrytering och antagning av studenter	5
Ekonomi	6
Miljö, resurser och område	7
Relation till huvudområde.....	7
Lärarkapacitet och lärarkompetens	7
Utbildningsmiljö och forskningsanknytning	8
Infrastruktur.....	9
Utformning, genomförande och resultat	10
Utbildningsplan och kursplaner.....	10
Säkring av examensmål.....	10
Arbetslivets perspektiv	11
Studenters perspektiv.....	11
Jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.....	11
Internationaliseringsperspektiv	12
Vidare studier	12
Bilaga 1: Definition av ämne, huvudområde, resursämne och område för masterexamen	13
Bilaga 2: Handläggningsordning för inrättande av utbildning.....	15
Bilaga 3: Nytt huvudområde och nytt resursämne	19
Bilaga 4: Matris för säkring av examens- och programmål samt integrering av jämställdhetsperspektiv	23

Inledning

Allmänt om utbildning

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå bedrivs inom ramen för kurser. Varje kurs tillhör ett ämne. Ett ämne kan vara antingen ett huvudområde eller ett resursämne, se definition av ämne, huvudområde och resursämne i bilaga 1.

Kurser kan ges fristående eller inom ramen för ett utbildningsprogram. Ett utbildningsprogram består av ett antal kurser som sammanförs i syfte att erbjuda en innehållsmässigt och pedagogiskt genomtänkt studiegång.

Ett utbildningsprogram ska leda till en examen, antingen en yrkesexamen eller en generell examen inom något av de ämnen som är huvudområden vid Högskolan i Skövde (Högskolan)¹. I vissa fall kan ett program leda till dubbla examina, dvs. en yrkesexamen och en generell examen. Kursernas innehåll och programmets struktur ska säkra progression i utbildningen och uppfyllelse av de nationella mål som finns för aktuell examen².

Process för inrättande

Inrättande av utbildning är ett strategiskt beslut där lärosätet åtar sig betydande ansvar av såväl kvalitativ som ekonomisk art. Utbildningsprogram samt nya ämnen (huvudområden och resursämnen) inrättas av rektor. Ansökan om inrättande av ämnen görs normalt i samband med ansökan om inrättande av ett eller flera utbildningsprogram. Rektors beslut om inrättande av utbildning föregås av ett strategiskt samråd i rektors ledningsgrupp och en fortsatt beredning i Högskolans fakultetsnämnd. I beredningen kan extern sakkunnigprövning ingå.

I vissa fall måste särskilt examenstillstånd ges av Universitetskanslersämbetet (UKÄ). Detta gäller utbildning inom nya områden på masternivå samt utbildning som leder till konstnärlig examen och yrkesexamen. Rektor avgör om ansökan om sådan utbildning ska lämnas vidare till UKÄ för prövning. Även i dessa fall föregås rektors beslut av ett strategiskt samråd i rektors ledningsgrupp och fortsatt beredning i fakultetsnämnden.

Handläggningsordning för ansökan om inrättande av utbildningsprogram, huvudområde och resursämne samt för de examenstillstånd som ges av UKÄ framgår av bilaga 2.

Kurser inrättas av utbildningskommittéer, på delegation av fakultetsnämnden. Särskilda riktlinjer finns för utformning av kursplan.

Ansökans struktur

Ansökan om inrättande av utbildningsprogram samt huvudområden och ämnen ska göras enligt anvisningar i dessa riktlinjer. Riktlinjerna har sin grund i den struktur som

¹ Högskolan i Skövde har rätt att utfärda högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen, masterexamen inom vissa områden samt vissa yrkesexamina. Rätt att utfärda masterexamina, konstnärliga examina och yrkesexamina erhålls efter prövning av Universitetskanslersämbetet.

² Nationella examensbeskrivningar finns i Högskoleförordningens bilaga 2.

utformats av UKÄ för prövningar av examenstillstånd, utbildningsutvärderingar och granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. Högskolans utvecklingsplan för 2017-2022 har också varit vägledande för riktlinjerna. Mallar för ansökan om utbildningsprogram, huvudområde och resursämne finns tillgängliga via Högskolans interna webbsidor (Medarbetarportalen).

Ansökan om examenstillstånd inom områden på masternivå samt för konstnärliga examina och yrkesexamina utformas i enlighet med UKÄ:s anvisningar. Anvisningar och mallar finns tillgängliga på UKÄ:s webbplats.

Utbildningsprogram

Ansökan om inrättande av utbildningsprogram ska innehålla en redogörelse för de aspekter som anges i avsnitten *Allmänna förutsättningar, Miljö, resurser och område* samt *Utformning, genomförande och resultat* i dessa riktlinjer.

Ansökans struktur ska anpassas efter de förutsättningar som gäller vid respektive ärende. Redovisning av en del av de angivna aspekterna kan i vissa fall undantas. Exempel på när en förenklad ansökan kan göras är om det nya programmet utvecklas inom ramen för utbildningsmiljöer som redan är väl etablerade. Vilken struktur som är lämplig bestäms i varje enskilt fall i samråd med fakultetsnämndens presidium, innan ansökan utformas (se handlägningsordningen i bilaga 2).

Huvudområde och resursämne

Om ett utbildningsprogram ska leda till en examen inom ett nytt huvudområde eller ett huvudområde som inte har status på aktuell nivå ska ansökan kompletteras med redogörelse för det planerade huvudområdet. Om programmet ska innehålla utbildning i ett nytt resursämne ska ansökan kompletteras med redogörelse för det planerade resursämnet. Anvisningar för kompletteringarna finns i bilaga 3 *Nytt huvudområde och nytt resursämne*.

Allmänna förutsättningar

Namn på utbildningsprogram

Bedömningsgrund:

Utbildningsprogrammets namn speglar programmets innehåll och följer Högskolans riktlinjer för benämning av utbildningsprogram.

- Ange förslag till namn för utbildningsprogrammet. Programnamnet regleras formellt i utbildningsplanen. Detta innebär att det slutgiltiga beslutet om namnet fattas ganska sent i processen. Det är dock viktigt att namnfrågan uppmärksammas i ett tidigt skede och att det namnförslag som lämnas i ansökan är väl genomtänkt och förankrat internt och externt. De särskilda riktlinjer som finns för benämning av utbildningsprogram vid Högskolan i Skövde ska följas. Engelsk översättning av förslaget till programnamn ska alltid lämnas.

Kortfattad beskrivning, samhällsbehov och relation till utvecklingsplan

Bedömningsgrunder:

Det finns behov av programmet ur ett samhällsperspektiv, regionalt, nationellt och/eller internationellt.

Programmet är relevant i förhållande till Högskolans utvecklingsplan 2017-2022 och till utvecklingsplanens tema digitalisering för hållbar utveckling.

- Beskriv kortfattat utbildningsprogrammets innehåll. I beskrivningen ska det anges vilken examen programmet ska leda till (yrkesexamen och/eller generell examen inom något av Högskolans huvudområden).
- Beskriv behov av utbildning inom programmet för det omgivande samhället, ur ett regionalt, nationellt och/eller internationellt perspektiv. Beskrivningen ska grundas på dokumenterat underlag, dvs. rapporter och prognoser om den framtida arbetsmarknaden, marknadsundersökningar etc.
- Beskriv hur utbildningsprogrammet passar in i Högskolans utbildningsutbud, främst den del som hör till aktuell institution. Bifoga en samlad beskrivning, gärna schematisk, av institutionens utbildningar och hur de relaterar till varandra.

Programmets relation till eventuella program med liknande eller överlappande innehåll vid Högskolan ska framgå av beskrivningen. Om programmet relaterar till utbildning vid andra institutioner ska särskilt samråd ske med berörd institutionsledning och berörda ämnesföreträdare.

- Beskriv programmets relevans i förhållande till Högskolans utvecklingsplan 2017-2022 och till utvecklingsplanens tema *digitalisering för hållbar utveckling*.

Särskilda handlingsplaner finns där vissa av målen i utvecklingsplanen konkretiseras: för temat *digitalisering för hållbar utveckling* samt för områdena breddad rekrytering, internationalisering, nyttiggörande och innovation samt samverkan. Vidare finns en handlingsplan för jämställdhetsintegrering. Handlingsplanerna ska beaktas i ansökan.

Konkurrentanalys

Bedömningsgrund:

Ett nytt program inom aktuellt område är relevant, sett till utbildningsutbudet vid andra lärosäten.

- Gör en konkurrentanalys relaterat till det nya programmet. Analysen ska innehålla en översikt över motsvarande eller liknande utbildningar vid andra lärosäten, med uppgift om upplägg, inriktning och söktryck för dessa program. Jämförelsen ska främst gälla svenska lärosäten men den kan även ha ett internationellt perspektiv, särskilt om planering finns för internationell studentrekrytering. De styrkor respektive svagheter som programförslaget har jämfört med angivna utbildningar ska anges.

Rekrytering och antagning av studenter

Bedömningsgrunder:

Det ska finnas ett tillräckligt stort rekryteringsunderlag för programmet, bland en eller flera definierade målgrupper.

Behörighetskraven ska vara adekvata och främja såväl kvalitet i utbildningen som tillgänglighet till utbildningen.

Jämställdhet, brett deltagande och lika villkor³ ska vara aspekter som beaktas vid planering av rekrytering och antagning av studenter.

- Beskriv tänkta sökandegrupper (målgrupper) till utbildningsprogrammet, utifrån utbildning/behörighetskrav, region/boendeort och annan bakgrund. En uppskattning bör göras av hur stor denna grupp är under de kommande tre åren och vilket söktryck (förstahandssökande per antagen) utbildningen kan tänkas få.
- Beskriv och motivera utbildningsprogrammets behörighetskrav samt urvalsmodell⁴.

³ Arbetet med lika villkor har sin grund i Diskrimineringslagen och syftar till att främja lika rättigheter och möjligheter för alla medarbetare och studenter, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

⁴ De urvalsmodeller som är möjliga vid antagning till program beskrivs i Högskolans antagningsordning.

- Högskolelagens krav på att iaktta och främja jämställdhet samt aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan⁵ och regleringen i Diskrimineringslagen ska särskilt uppmärksammas när antagning och urval planeras. Beskriv hur dessa krav kommer att uppmärksammas. De särskilda handlingsplaner som finns för jämställdhetsintegrering, breddad rekrytering och lika villkor ska beaktas i ansökan.

Ekonomi

Bedömningsgrund:

Ekonomiska resurser för att, med hög kvalitet, kunna genomföra utbildningsprogrammet ska finnas. Ett utbildningsprogram ska normalt bära sina egna kostnader tre år efter uppstart.

- Presentera en översiktlig budgetplan för genomförande av programmet i sin helhet. I planen ska det ingå uppgift om hur stort studentunderlag som krävs för genomförandet.

⁵ Regeringen har lämnat förslag om att högskolelagens formulering om ”främja och bredda rekrytering till högskolan” från och med den 1 juli 2018 ska ändras till ”främja ett brett deltagande i utbildningen”.

Miljö, resurser och område

Relation till huvudområde

Bedömningsgrund:

Programmets innehåll är relevant i relation till definitionen för aktuellt huvudområde.

Om aktuellt huvudområde är en del av ett område för masterexamen ska programmets innehåll även vara relevant i relation till definitionen för masterexamensområdet.

- Beskriv hur det föreslagna innehållet i programmet relaterar till definitionen för aktuellt huvudområde (gäller vid program som leder till en generell examen). Programmets innehåll ska ha rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet.
- Beskriv hur det föreslagna innehållet i programmet relaterar till definitionen för aktuellt område för masterexamen (om aktuellt huvudområde är en del av ett masterexamensområde).

Lärarkapacitet och lärarkompetens

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningsprogrammets inriktning och innehåll, omfattning, storlek och genomförande samt till dess forskningsanknytning. Perspektiv som rör jämställdhet och lika villkor ska beaktas i arbetet med kompetensförsörjning relaterad till programmet.

- Beskriv lärarkapacitet och lärarkompetens (*vetenskaplig/konstnärlig/pedagogisk/professionsrelaterad*) och förklara varför den är tillräcklig och adekvat och står i proportion till utbildningens planerade undervisning, handledning och examination. De lärare som ingår i beskrivningen ska vara de som, enligt planeringen, kommer att medverka i programmet. Lärarkapaciteten ska relateras till övrig utbildning inom huvudområdet/inriktningen och vid institutionen. Beskrivningen görs i text och i särskild mall som finns tillgänglig på Högskolans interna webbsidor (Medarbetarportalen).

Språklig kompetens ska särskilt beaktas i beskrivningen, dvs. antalet lärare som kan undervisa på svenska och/eller engelska ska vara tillräckligt (beroende på undervisningsspråket i utbildningsprogrammet och dess kurser).

Om undervisning i eller relaterad till ämnen vid andra institutioner ska ingå i utbildningsprogrammet måste samråd ske med berörd institutionsledning och berörd ämnesföreträdare/ämnesansvarig lärare. Beskrivningen av lärarkompetens ska omfatta undervisningens samtliga delar, inklusive undervisning som utförs av lärare vid andra institutioner.

- Beskriv och analysera hur arbetet sker långsiktigt för att säkerställa att det finns tillräckliga lärarresurser. I detta arbete ska perspektiv som rör jämställdhet och lika villkor beaktas. De särskilda handlingsplaner som finns för jämställdhetsintegrering och lika villkor ska beaktas i ansökan.
- Beskriv och analysera lärarnas utrymme för kompetensutveckling och hur förutsättningarna skapas för lärarnas kompetensutveckling både individuellt och kollegialt. Särskild vikt ska läggas vid pedagogisk kompetensutveckling och hur fler lärare ska bli meriterade och excellenta (se *Riktlinjer för pedagogisk karriärstege vid Högskolan i Skövde*).

Utbildningsmiljö och forskningsanknytning

Bedömningsgrunder:

Det finns en för utbildningsprogrammet relevant vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö.

Programmet har en stark forskningsanknytning och en tydlig koppling mot en eller flera av Högskolans forskningsmiljöer.

Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Institutionen, avdelningen och ämnesgruppen har ett väl fungerande internt kvalitetsarbete.

- Beskriv och analysera utbildningsprogrammets vetenskapliga/konstnärliga miljö och på vilket sätt verksamheten bedrivs så att det finns nära samband mellan forskning och utbildning. Enligt utvecklingsplanen ska varje utbildningsprogram ha en tydlig koppling mot minst en av Högskolans forskningsmiljöer. Ansökan bör innehålla sammanfattande beskrivning av forskningsaktiviteten relaterat till programmet (löpande text) samt detaljerad beskrivning (berörda forskares CV i bilagor).

Beskrivningen av miljön ska även inkludera redogörelse för etablerade nationella och internationella samarbeten inom programmets huvudområde/inriktning.

För utbildning på masternivå gäller att det måste finnas en forskningsmiljö där det bedrivs forskarutbildning. Masterutbildningen ska ges i nära anknytning till utbildningen på forskarnivå i relevanta ämnen. Utbildningens innehåll ska ge studenterna tillräckliga förkunskaper för att kunna söka till utbildning på forskarnivå.

- Beskriv och analysera på vilket sätt studenterna, inklusive eventuella distansstudenter eller studenter på annan ort, genom utbildningen får delta i ett forskande sammanhang och tillägna sig ett forskande förhållningssätt.

För utbildning på masternivå gäller att studenterna aktivt ska kunna ta del i forsknings- och forskarutbildningsmiljön.

- Beskriv och analysera samverkan med det omgivande samhället och på vilket sätt den kommer att ge konkret avtryck för studenterna i utbildningen. Högskolans handlingsplan för samverkan ska beaktas i ansökan.

- Beskriv berörd institutions, avdelnings och ämnesgrupps interna kvalitetsarbete och på vilket sätt det är systematiskt och uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos medarbetare och studenter.

Infrastruktur

Bedömningsgrunder:

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för utbildningsprogrammet.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

- Beskriv studenternas tillgång till ändamålsenlig infrastruktur, inklusive studentstöd, läranderesurser, litteratur och annat lärandematerial, informationstekniska resurser samt infrastruktur i övrigt som krävs för att de ska kunna tillgängliggöra sig utbildningen på ett relevant sätt. De särskilda handlingsplaner som finns för digitalisering för hållbar utveckling, jämställdhetsintegrering, breddad rekrytering och lika villkor ska beaktas i beskrivningen av infrastrukturen.
- Beskrivningen ska inkludera uppgift om hur utbildning i informationskompetens ska integreras i programmet, i samråd med högskolebiblioteket.

Behoven av infrastruktur varierar beroende på vilken utbildning det handlar om. För utbildningar med experimentella inslag är till exempel tillgång till goda laborativa förhållanden nödvändig och för tekniska utbildningar kan det handla om tillgång till verkstäder. För distansutbildningar kan det handla om att det bör finnas välutvecklade kommunikationsformer.

Infrastrukturen ska återspegla utvecklingsplanens tema *digitalisering för hållbar utveckling*, se särskild handlingsplan.

- Beskriv och analysera arbetet med att säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Genomförandet av utbildning sker i många fall i samverkan med verksamhetsstödet. Verksamhetsstödet ska därför inkluderas i utarbetande av beskrivning och analys.

Utformning, genomförande och resultat

Utbildningsplan och kursplaner

Bedömningsgrund:

Det finns förslag till utbildningsplan och kortfattad beskrivning av nya kurser i programmet.

- Bifoga förslag till utbildningsplan för programmet där alla ingående kurser anges.⁶ Samtliga kurser ska beskrivas i ansökan. Om nya kurser planeras att ingå i programmet ska en kortfattad redogörelse lämnas för kursernas innehåll (behörighetskrav och kursmål). Planerad samläsning med andra utbildningsprogram ska anges.

Pedagogiskt koncept och säkring av examens- och programmål

Bedömningsgrund:

Studenternas lärande främjas genom ett pedagogiskt koncept för utbildningsprogrammet.

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnår nationella examensmål och lokala programmål.

- Beskriv utbildningsprogrammets pedagogiska koncept, dvs. hur olika lärstrategier och lärandeaktiviteter kommer att användas för att främja studenternas lärande.
- Beskriv och analysera hur utbildningens utformning och genomförande säkerställer att studenterna uppnår nationella examensmål och lokala programmål, i text samt i matrisform. Matriser finns tillgängliga på Högskolans interna webbsidor (Medarbetarportalen), enligt mall i bilaga 2.

De lokala målen kan dels förtydliga utbildningsprogrammets innehåll och avsikter, dels beskriva olika kopplingen mellan det specifika kunskapsområdet för programmet och olika allmänna aspekter som rör kvalitet i högre utbildning⁷. Enligt Högskolans utvecklingsplan ska varje utbildningsplan, senast år 2022, ha minst ett lokalt mål med koppling till temat *digitalisering för hållbar utveckling*. Den särskilda handlingsplan som finns för temat ska beaktas i ansökan.

- Beskriv och analysera hur utbildningens utformning visar på en progression och koppling mellan nationella examensmål och lokala programmål, kursmål, lärandeaktiviteter, examinationer och betygskriterier.

⁶ Förslaget till utbildningsplanen ska utarbetas i enlighet med *Riktlinjer för utformning av utbildningsplan* (www.his.se/styrdokument).

⁷ Sådana aspekter kan till exempel vara *jämställdhet* eller *internationalisering*. Vägledning kan ges av de handlingsplaner som finns för olika områden, med koppling till Högskolans utvecklingsplan.

Arbetslivets perspektiv

Bedömningsgrund:

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

- Beskriv och analysera hur utbildningsprogrammets innehåll och utformning säkerställer användbarhet och förberedelse för arbetslivet. Högskolans handlingsplaner för samverkan samt nyttiggörande och innovation ska beaktas i ansökan.
- Beskriv och analysera hur information inhämtas som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling med hänsyn till dess användbarhet och förberedelse för arbetslivet.

Studenters perspektiv

Bedömningsgrund:

Programansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan berörd personal kommer att verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

- Beskriv systemet för att säkra studentinflytande och hur det dokumenteras.
- Beskriv hur utfall av kursvärderingar och eventuella åtgärder sammanställs och återkopplas till studenterna. Bifoga exempel på kursrapporter från kurser inom programmets huvudområde eller inom närliggande områden.
- Beskriv och analysera arbetet för att studenterna ska ta aktiv del och i dialog med lärarna utveckla utbildningsprogrammet och dess kurser.

Jämställdhetsperspektiv⁸

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningsprogrammets utformning och genomförande.

- Beskriv och analysera hur integrering av jämställdhetsperspektiv sker i utbildningens utformning och genomförande, exempelvis med avseende på kursplaner, kurslitteratur och undervisning. Högskolans handlingsplan för jämställdhetsintegrering ska beaktas i ansökan.

⁸ Jämställdhetsperspektivet tas även upp i avsnitten *Rekrytering och antagning av studenter* (sid 5) samt *Lärarkapacitet och lärarkompetens* (sid 7)

Internationaliseringsperspektiv

Bedömningsgrunder:

Ett internationaliseringsperspektiv är integrerat i utbildningsprogrammets utformning och genomförande.

Studenter inom programmet har möjlighet att bedriva studier utomlands minst en termin (gäller främst program på grundnivå som omfattar 180 högskolepoäng).

I programmet finns kurser om minst 30 högskolepoäng som är särskilt lämpliga för studenter från utländska lärosäten (gäller främst program på grundnivå som omfattar 180 högskolepoäng).

- Beskriv och analysera hur integrering av internationaliseringsperspektiv sker i utbildningsprogrammet utformning och genomförande. Högskolans handlingsplan för internationalisering ska beaktas i ansökan.
- Beskriv om och i så fall vilka möjligheter som studenterna kommer att få till studier och/eller praktik utomlands. Beskrivningen ska inkludera uppgift om vilka internationella samarbetsavtal som är relevanta för programmet.
- Ange om programmet kommer innehålla kurser för inresande studenter. Detta kan i sin tur innebära att delar av undervisningen på programmet kommer att ske på engelska.

Vidare studier

Bedömningsgrund:

Utbildningsprogrammet ska förbereda studenterna för vidare studier.

- Beskriv studenternas möjlighet till vidare studier, främst vad gäller studier på nästa nivå i utbildningssystemet (magister-, master- eller forskarnivå), vid Högskolan i Skövde eller vid annat lärosäte.

Bilaga 1: Definition av ämne, huvudområde, resursämne och område för masterexamen

Ämne

Ett ämne är ett avgränsat område med egen benämning. Nya ämnen utformas när ny utbildning skapas och forskning äger rum inom nya områden. Etablering av nya ämnen sker i ett samspel mellan flera parter, där universitet och högskolor och det internationella forskarsamhället är viktiga aktörer. Vid Högskolan i Skövde (Högskolan) används ämne för att klassificera utbildningen. Varje kurs tillhör ett ämne vilket framgår av kursplanen. Ett ämne kan antingen vara ett huvudområde eller ett resursämne (se nedan).

Ämne används även i den officiella nationella statistiken där all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ämnesklassificeras. Den nationella klassificeringen, som görs av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och Statistiska centralbyrån (SCB), är på en övergripande nivå, där indelning görs i ämnesgrupper (grupper av ämnen). Varje kurs tillhör därför både ett lokalt ämne och en nationell ämnesgrupp.

Huvudområde och inriktning

Ett huvudområde är den del av högskoleutbildningen som definierar inriktningen inom en examen. Generella examina⁹ utfärdas inom huvudområden, det huvudsakliga området för utbildningen. Universitet och högskolor bestämmer själva vilka huvudområden som ska finnas vid lärosätet inom utbildning på grundnivå och magisternivå. Tillstånd att utfärda examen inom huvudområden på masternivå kan erhållas efter prövning av UKÄ, se avsnittet *Område för masterexamen* nedan.

Vid Högskolan utgörs ett huvudområde alltid av ett ämne. Ett ämne kan ha status som huvudområde på kandidat-, magister- eller masternivå. UKÄ och SCB har fastställt grupperingar av huvudområden för beskrivning av generella och konstnärliga examina i den officiella statistiken, s.k. huvudområdesgrupper.

Som framgår ovan utfärdas en generell examen i ett ämne som är huvudområde. Inom ämnen/huvudområde finns ofta olika inriktningar men examen utfärdas normalt i det ”breda” huvudområdet. I vissa fall kan dock en examen även utfärdas i en särskild inriktning inom ett ämne/huvudområde. För att detta ska vara möjligt krävs att inriktningen har en tydlig och stark forskningsförankring.

Sett ur student- och användbarhetsperspektiv har ofta en generell examensbenämning många fördelar. Den ger studenten fler alternativ på arbetsmarknaden och löper inte samma risk att bli inaktuell som en specifik inriktning. Samma skäl gäller i princip även för Högskolan, som utbildningsanordnare. Alltför specifika inriktningar kan vara problematiska i en föränderlig omvärld, inte minst med tanke på behov av särskild lärarkompetens. Examen med inriktningar ska därför utfärdas sparsamt – och efter särskild prövning.

⁹ De generella examina som, enligt Högskoleförordningens bilaga 2, kan utfärdas är högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen och masterexamen. Förutom generella examina finns även ett stort antal yrkesexamina.

Resursämne

Vid sidan av de ämnen som utgör huvudområden finns det vid Högskolan ett antal resursämnen där möjlighet finns till studier på grundläggande nivå (fördjupningsnivåerna G1N och G1F). Utbildningen inom dessa ämnen utgör stöd och komplement för utbildningar inom huvudområden och program som leder till yrkesexamen.

Område för masterexamen

Universitetskanslersämbetet ger, efter prövning, tillstånd att utfärda masterexamen. Tillståndet avser ett *område*. Begreppet område skiljer sig från begreppet huvudområde som är det som används för examina upp till magisterexamen. Ett område kan beskrivas som ett avgränsat kunskapsfält som kan vara bredare än ett huvudområde. Ett område kan rymma ett eller flera huvudområden.

Begreppet område används även vid UKÄ:s prövning av examenstillstånd för utbildning på forskarnivå. Områden för masterexamen och forskarexamen kan sammanfalla men behöver inte göra det.

Förteckningar

Såväl de nationella som de lokala förteckningarna över ämnen och huvudområden finns tillgängliga via Högskolans webbplats, www.his.se/styrdokument.

Bilaga 2: Handläggningsordning för inrättande av utbildning

Högskolan i Skövde (Högskolan) fattar själv beslut om inrättande av huvudområde i kandidat- och magisterexamen samt inrättande av ämne (resursämne). Beslut om tillstånd för masterexamen, konstnärlig examen och yrkesexamen fattas Universitetskanslersämbetet (UKÄ) efter ansökan från Högskolan. För att garantera kvaliteten i sådana ansökningar sker en lokal granskning innan ansökningarna lämnas till UKÄ. Denna handläggningsordning gäller därför såväl för ansökningar där beslut fattas av Högskolan som för ansökningar som skickas till UKÄ.

Mallar och övrigt underlag för ansökningarna finns tillgängligt via Medarbetarportalen. Fakultetsnämndens handläggare ansvarar för diarieföring av handlingar som rör ansökningarna. Diarieföring sker när rektor fattat beslut i ärendena (se punkt 7 nedan).

1 Initiering vid institution

Förslag till inrättande av utbildning initieras normalt av institution. Rektor kan uppdra åt institutionens prefekt att inleda en sådan process.

2 Inledande samråd med fakultetsnämndens presidium

Ett inledande samråd med fakultetsnämndens presidium rekommenderas i ett tidigt skede av processen. Då fakultetsnämnden ansvarar för beredningen av ärendet kan ett sådant samråd underlätta det fortsatta arbetet med ansökan. Bokning av tid för samråd görs via fakultetsnämndens sekreterare.

3 Strategiskt samråd med rektors ledningsgrupp

Förslag till ny utbildning presenteras för rektors ledningsgrupp¹⁰ av företrädare för institutionen vid ett strategiskt samråd. Det strategiska samrådet bör ske i ett tidigt skede av processen, senast under april månad året före planerad programstart¹¹. Institutionen företräds av prefekt och berörd avdelningschef, berörd ämnesföreträdare samt eventuellt ytterligare berörda personer. Presentationen sker inom ramen för ordinarie möten med ledningsgruppen där institutionens företrädare föredrar sitt förslag till nytt utbildningsprogram.

Inför mötet med rektors ledningsgrupp ska ett underlag utformas där redogörelse lämnas för aspekterna under rubriken *Allmänna förutsättningar* (sid 4-6) samt, vid nytt huvudområde eller ämne, aspekten *Lärarkapacitet och lärarkompetens* (sid 21) i *Riktlinjer för inrättande av utbildning på grundnivå och avancerad nivå*. Om ansökan gäller masterexamen, konstnärlig examen eller yrkesexamen ska även en sammanfattande bedömning göras av hur väl aspekterna och perspektiven som anges i UKÄ:s anvisningar möts.

¹⁰ I rektors ledningsgrupp ingår - förutom rektor själv - prorektorn, högskoledirektören, dekanerna (fakultetsnämndens presidium), prefekterna och en studentrepresentant.

¹¹ Ansökningar som ska lämnas till UKÄ behandlas kontinuerligt av rektors ledningsgrupp och anpassas därefter till UKÄ:s tidsramar.

Underlaget lämnas till rektors sekreterare senast två veckor före mötet med ledningsgruppen. En särskild mall tillhandahålls för underlaget. Fakultetsnämndens handläggare lämnar vid behov stöd i denna del av processen. Vid detta tillfälle skickar institutionen även en kopia av underlaget till Studentkåren, för kännedom.

Rektor beslutar, efter samråd med ledningsgruppen, om arbetet med ansökan ska fortsätta. Den bedömning som görs är dels av strategisk karaktär, dels av mer kvalitativ karaktär. De kvalitativa aspekterna rör den potential och de förutsättningar som finns för att erbjuda programmet med hög kvalitet.

4 Utarbetande av ansökan

Ansökan om inrättande av utbildning vid Högskolan i Skövde utformas enligt anvisningar i *Riktlinjer för inrättande av utbildning på grundnivå och avancerad nivå* och enligt särskild mall som finns tillgänglig i Medarbetarportalen.

Det är viktigt att ansökan håller en hög kvalitet, såväl vad gäller innehåll som språk och struktur. Den kompetens och de personella resurser som finns inom Högskolan bör användas. Samråd med studentrepresentanter ska ske under arbetet med ansökan.

I vissa fall kan en förenklad ansökan göras. Innan arbetet ansökan påbörjas ska därför alltid samråd ske med fakultetsnämndens presidium. De generella mallarna som finns anpassas då för den specifika ansökan.

Ansökan om tillstånd för masterexamen, konstnärlig examen och yrkesexamen utformas i enlighet med UKÄ:s anvisningar (se UKÄ:s webbplats).

5 Fakultetsnämndens beredning

Beredning av fakultetsnämnden sker såväl vid ansökningar där rektor fattar beslut om inrättande som vid ansökningar om examenstillstånd som lämnas till UKÄ.

Förhandspresentation och samråd

Fakultetsnämnden ska, under den pågående processen med utarbetandet av ansökan, beredas tillfälle att lämna synpunkter. Normalt sker detta genom en förhandspresentation vid nämndens ordinarie möte i maj eller juni. Berörda funktioner inom Högskolans verksamhetsstöd, främst avdelningen för marknadsföring och kommunikation samt avdelningen för utbildnings- och studentstöd, inbjuds till förhandspresentationen. Syftet är dels att inhämta synpunkter från verksamhetsstödet för det fortsatta arbetet med ansökan, dels att ge verksamhetsstödet beredskap för processer och arbete kopplade till ett eventuellt nytt program.

Samråd med fakultetsnämnden, främst via presidiet, kan ske under hela ansökningsprocessen.

Sakkunnigprövning

I vissa fall kan fakultetsnämnden i sin beredning av ansökan besluta om att, inför sitt beslut om förslag till rektor, inhämta externa sakkunnigas synpunkter på hela eller delar av ansökan. Särskilt gäller detta om ansökan ska lämnas till UKÄ för prövning av examenstillstånd. Sakkunniga kan vara personer med akademisk och/eller pedagogisk kompetens från svenska högskolor eller yrkesverksamma personer med erfarenhet från

det berörda arbetslivet. Samråd ska ske med berörd institution innan sakkunniga utses av fakultetsnämnden. Sakkunniga lämnar sina synpunkter till fakultetsnämnden.

Behandling av färdigställd ansökan

Färdigberedd ansökan lämnas till fakultetsnämndens sekreterare i slutet av augusti (datum meddelas separat, inför varje ansökningsomgång). Prefekt ansvarar för ansökan och ansökan ska undertecknas av prefekt. Ärenden som rör inrättande av ny utbildning behandlas normalt vid ordinarie möte med fakultetsnämnden i september månad. Fakultetsnämnden kan vid behov begära att ansökan revideras eller att kompletterade underlag lämnas.

Efter slutförd beredning lämnar fakultetsnämnden förslag till rektor, antingen om att inrätta utbildningen eller om att lämna ansökan till UKÄ för prövning av examenstillstånd. I de fall där förslag lämnas om att ansökan ska avslås är det angeläget att tydliggöra de brister som ligger till grund för ställningstagandet.

Utbildningsplan

Förslag till utbildningsplan ingår, enligt riktlinjerna, i underlaget för ansökan om nytt utbildningsprogram. Om ansökan lämnas vidare till rektor och rektor beslutar att inrätta programmet behandlas utbildningsplanen normalt vid fakultetsnämndens oktobermöte. Undantag görs i de fall antagning till programmet ska ske via den internationella antagningsomgången. Utbildningsplanen behandlas då preliminärt vid fakultetsnämndens septembermöte och fastställs sedan via dekanbeslut, om rektor inrättar programmet.

Handläggarna i utbildningskommittéerna deltar vid fakultetsnämndens behandling av såväl programansökningar som fastställande av utbildningsplaner.

6 MBL

I samband med fakultetsnämndens beredning av ansökan lämnas information om ärendet, enligt § 19 i Lag om medbestämmande i arbetslivet (MBL), till arbetstagarorganisationerna vid Högskolan. Fakultetsnämndens handläggare ansvarar för kontakterna med arbetstagarorganisationerna.

7 Beslut av rektor

Rektor beslutar om nytt utbildningsprogram ska inrättas eller om ansökan ska avslås. Vid ansökningar om tillstånd för masterexamen, konstnärliga examen eller yrkesexamen avgör rektor om ansökan ska skickas till UKÄ. Fakultetsnämndens förslag till beslut utgör ett underlag för rektors beslut i båda fallen.

8 Uppföljning

Uppföljning av den nya utbildningen sker inom ramen för de 1-års-, 3-års- och 6-årscyklar som finns inom Högskolans kvalitetssystem för utbildning, se styrdokumentet *Kvalitetssystem för utbildning vid Högskolan i Skövde*.

9 Sammanfattning av tidsplan

Vid start av ett nytt utbildningsprogram krävs omfattande marknadsföring och studieadministrativ planering. Beslut om inrättande måste därför fattas i god tid före beräknad programstart. Processen före inrättandet – från och med det strategiska samrådet med rektors ledningsgrupp – och efter inrättandet sammanfattas nedan:

År 1

April (eller tidigare)	Strategiskt samråd med rektors ledningsgrupp
Maj (eller tidigare)	Samråd med fakultetsnämnden inför utarbetande av ansökan
Maj/juni	Presentation av förslag till utbildning för fakultetsnämnden
Augusti	Inlämnade av ansökan till fakultetsnämnden
September	Beredning av fakultetsnämnd och beslut av rektor
Oktober	Fastställande av utbildningsplan

År 2

Augusti/september	Start av utbildningsprogram (höstterminsstart)
-------------------	--

År 3

Januari	Start av utbildningsprogram (vårterminsstart)
---------	---

Som framgår ovan omfattar en ansökningsprocess normalt 1,5- 2 år, räknat från presentationen för rektors ledningsgrupp till start av utbildningsprogrammet. Processer som kräver examenstillstånd från UKÄ omfattar normalt längre tid, cirka 2,5 år. Särskilda tidsramar finns för den del som rör UKÄ:s process (se UKÄ:s webbplats).

Bilaga 3: Nytt huvudområde och nytt resursämne

Ansökan om inrättande av nya huvudområden och ämnen görs normalt i samband med ansökan om inrättande av ett eller flera utbildningsprogram. Den ansökan som då görs kompletteras med redogörelse för de aspekter som anges nedan. Mallar för kompletteringen finns tillgängliga på Högskolans interna webbsidor (Medarbetarportalen).

Definition och klassificering

Bedömningsgrund:

Ämnesdefinitionen är kortfattad och preciserar ämnets kärna. Eventuell lokal profilering för ämnet vid Högskolan i Skövde framgår av definitionen.

Ämnet har adekvat klassificering i utbildningsområde samt i nationell huvudområdesgrupp och ämnesgrupp.

- Ange förslag till ämnesdefinition för ämnet (huvudområdet eller resursämnet). Ämnesdefinitionen ska vara kortfattad (normalt inte mer än 100 ord) och precisera ämnets kärna. Eventuell lokal profilering för ämnet vid Högskolan i Skövde ska framgå. Om möjligt ska definitionen vara utformad så att den kan förstås även av andra än specialister inom ämnet.
- Om huvudområdet ska vara en del av ett område för masterexamen ska definitionen relateras till definitionen för masterexamensområdet. I ett tidigt skede ska särskilt samråd ske med ämnesföreträdarna för övriga huvudområden inom masterexamensområdet.
- Föreslå klassning i utbildningsområde (regeringens indelningsgrund för tilldelning av resurser) samt klassning i nationell huvudområdesgrupp och ämnesgrupp. Klassificeringen i utbildningsområde ska enbart ske utifrån ämnesinnehåll i kurserna – och inte utifrån resursåtgång, undervisningsmetod eller utbildningsprogram där ämnet ingår.

Mer information om klassning finns i de lokala och nationella förteckningarna över ämnen och huvudområden (www.his.se/styrdokument).

- Föreslå engelsk översättning för ämnets benämning (om sådan inte finns sedan tidigare).

Motiv, relevans och relation till annan utbildning¹²

Bedömningsgrund:

Det finns nytta och behov av utbildning inom ämnet (huvudområdet eller resursämnet), relaterat till Högskolans utbildningsutbud. Nya ämnen (huvudområden eller resursämnen) ska normalt ingå i ett eller flera utbildningsprogram vid Högskolan i Skövde.

- Motivera varför ämnet (huvudområdet eller resursämnet) ska inrättas.
- Beskriv hur ämnet (huvudområdet eller resursämnet) passar in i Högskolans utbildningsutbud, främst den del som hör till aktuell institution. Bifoga en samlad beskrivning, gärna schematisk, av institutionens utbildningar och hur de relaterar till varandra.
- Beskriv ämnets relation till andra ämnen (med beaktande av definitioner för dessa ämnen) och till utbildningsprogram, vid den egna institutionen och vid andra institutioner. Detta är särskilt viktigt om utbildningen inom ämnet är närliggande till eller överlappar med annan utbildning vid Högskolan. Om utbildningen i ämnet relaterar till utbildning vid andra institutioner ska särskilt samråd ske med berörd institutionsledning och berörda ämnesföreträdare. Sådant samråd gäller även vid ämne som planeras ingå som huvudområde i ett befintligt område för masterexamen, se ovan.

Företrädare för huvudområdet eller resursämnet

Bedömningsgrund:

Vid Högskolan ska det finnas en företrädare för varje ämne som är huvudområde, kallad ämnesföreträdare, och en företrädare för varje ämne som är resursämne, kallad ämnesansvarig lärare.

- Ange förslag på företrädare för huvudområdet eller resursämnet. Särskild uppdragsbeskrivning finns för ämnesföreträdare och ämnesansvarig lärare. Förslaget ska motiveras.

¹² Hänvisning kan, om så är lämpligt, göras till den redogörelse som lämnas i ansökan om inrättande av utbildningsprogram.

Lärarkapacitet och lärarkompetens¹³

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning och forskningsanknytning av utbildning som ska genomföras inom ämnet (huvudområdet eller resursämnet). Perspektiv som rör jämställdhet och lika villkor ska beaktas i arbetet med kompetensförsörjning relaterad till ämnet. Riktvärden för antalet heltidsanställda lärare med tillsvidareanställning är följande:

Vetenskaplig och konstnärlig kompetens

- *Huvudområde på grundnivå: Minst fyra lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor*
- *Huvudområde på magisternivå: Minst sex lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst en professor och en docent*
- *Huvudområde på masternivå: Minst tio lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens) varav minst två professorer och två docenter*
- *Resursämne: Minst en lärare med doktorsexamen (eller motsvarande konstnärlig kompetens)*

Pedagogisk kompetens

- *Huvudområde på grundnivå och avancerad nivå: Minst två lärare som är meriterade eller excellenta lärare*
- *Resursämne: Minst en lärare som är meriterad eller excellent lärare*

Professionsrelaterad kompetens

- *Huvudområde på grundnivå och avancerad nivå: Minst två lärare med professionsrelaterad kompetens (riktvärdet ska särskilt beaktas vid ämnen som utgör inriktningar eller motsvarande inom en yrkesexamen)*

- *Beskriv lärarkapacitet och lärarkompetens (vetenskaplig/konstnärlig/pedagogisk/professionsrelaterad) och förklara varför den är tillräcklig och adekvat och står i proportion till den utbildning som ska genomföras i ämnet (huvudområdet eller resursämnet).*

Då det är den faktiska kompetensen som behövs för undervisning inom ämnet som är relevant kan lärare med olika anställningsämnen ingå i beskrivningen. Riktvärdena för huvudområden på magister- och masternivå har sin grund i att utbildning ges på både grundnivå och avancerad nivå. För ämnen där utbildning endast ges på avancerad nivå kan lärarkompetens inom relevanta (främst behörighetsgivande) ämnen på grundnivå räknas in.

Beskrivningen görs i text och i särskild mall som finns tillgänglig på Högskolans interna webbsidor (Medarbetarportalen).

¹³ Hänvisning kan, om så är lämpligt, göras till den redogörelse som lämnas i ansökan om inrättande av utbildningsprogram.

Infrastruktur¹⁴

Bedömningsgrund:

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för ämnet (huvudområdet eller resursämnet).

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

- Beskriv infrastrukturen för ämnet (huvudområdet eller resursämnet), dvs. studenternas tillgång till litteratur och annat lärandematerial, informations-tekniska resurser samt infrastruktur i övrigt som krävs för att de ska kunna tillgängliggöra sig utbildningen i ämnet på ett relevant sätt.

Behoven av infrastruktur varierar beroende på vilken utbildning det handlar om. För utbildningar med experimentella inslag är till exempel tillgång till goda laborativa förhållanden nödvändig och för tekniska utbildningar kan det handla om tillgång till verkstäder. För distansutbildningar kan det handla om att det bör finnas välutvecklade kommunikationsformer.

De särskilda handlingsplaner som finns för digitalisering för hållbar utveckling, jämställdhetsintegrering, breddad rekrytering och lika villkor ska beaktas i beskrivningen av infrastrukturen.

- Beskriv och analysera arbetet med att säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Genomförandet av utbildning sker i många fall i samverkan med verksamhetsstödet. Verksamhetsstödet ska därför inkluderas i utarbetande av beskrivning och analys.

¹⁴ Hänvisning kan, om så är lämpligt, göras till den redogörelse som lämnas i ansökan om inrättande av utbildningsprogram.

Bilaga 4: Matris för säkring av examens- och programmål samt integrering av jämställdhetsperspektiv

I matrisen markeras koppling mellan de nationella examensmålen i Högskoleförordningen samt de lokala programmålen och kurserna i programmet. Kurser som inte ingår i programmets huvudområde ska kursiveras. Som exempel har målen för kandidatexamen använts. I de fall måluppfyllelse säkras i flera steg, genom en progression (som normalt sker via kurser på olika fördjupningsnivåer), används beteckningarna *ax*, *bx* och *cx* (eller endast *ax* och *cx*). Om måluppfyllelsen säkerställs genom en eller flera kurser men utan tydlig progression används beteckningen *x*. Säkring av examensmål sker normalt genom examination av kursmål men det kan också ske på andra sätt, till exempel genom tidsmässiga deadlines för olika uppgifter inom en kurs.

Kurser där ett jämställdhetsperspektiv är integrerat – genom kursmål, kurslitteratur, undervisning eller på annat sätt – markeras med *j* i nedersta tabellraden.

Fyll i matrisen enligt följande: ax: målet säkerställs på grundläggande nivå bx: målet säkerställs på en mer fördjupad nivå cx: målet säkerställs slutligt x: målet säkerställs genom examination j: jämställdhetsintegrering	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå	Kursbenämning inkl. nivå
Huvudområdets benämning:																	
För kandidatexamen ska studenten																	
Kunskap och förståelse																	
- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund , kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.																	
- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området , fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.																	
- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder																	

inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.																				
- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.																				
Färdighet och förmåga																				
- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,																				
- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,																				
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,																				
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,																				
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper, och																				
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper, och																				
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.																				
Värderingsförmåga och förhållningssätt																				
- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter,																				

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter,																			
- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter,																			
- visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används, och																			
- visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används , och																			
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.																			

Lokala mål för programmet vid Högskolan i Skövde																			
Studenten ska efter avslutat program visa																			
- <i>lokala mål för utvecklingsplanens tema "digitalisering för hållbar utveckling"</i>																			
- <i>eventuella övriga lokala mål</i>																			

Jämställdhetsperspektiv (markeras med j)																			
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--